

De klok van het bloemenuurwerk

We kunnen stellen dat de bloemenversiering, het uurwerk en de klok innig met elkaar verbonden zijn. Het was in 1933 dat Vanhabost uit Comines (Komen) toestemming kreeg enkele staande uurwerken (met reclame) te plaatsen op voorwaarde dat hij op de heuvel van het Leopoldpark een bloemenuurwerk zou aanleggen.

In de zomer van 1938 werd het uurwerk heraan-gelegd door M. Collard, directeur van de Stedelijke Beplantingsdienst.

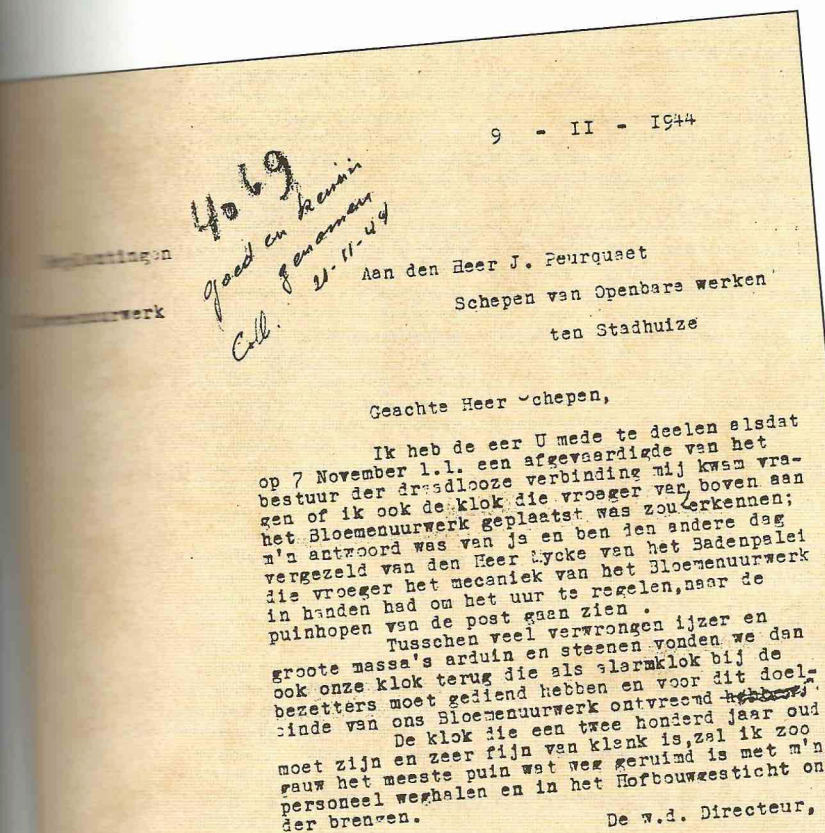
Van in het begin had het uurwerk een klok die de uren en de halve uren luidde. De uren werden aangekondigd door het aantal slagen van het uur en de halve uren met één slag. Er was dus geen voorslag en er is nergens een melding waar de klok vandaan kwam.

Wat we wel met zekerheid kunnen zeggen is dat de klok gelijktijdig in gebruik werd genomen met de installatie van het uurwerk.

Op foto's kan men zien dat hij meestal verdomen stond, soms achter een haag en meestal achter een berm waarop "Oostende" te lezen stond.

Tijdens de oorlog 1940/45 namen de Duitsers de klok weg en gebruikten ze als alarmsein voor hun luchtafweergeschut dat op het postgebouw stond.

Er werden jaarlijks één of meer foto's genomen van het bloemenuurwerk, maar toen in 1956/57 de laan vanaf de rotonde aan de Mercatorhaven doorgetrokken werd door het Leopoldpark tot aan de

Karel Janssenslaan, kwam het bloemenuurwerk op een eiland te liggen omgeven door drukke wegen, maar zoals gezegd ... de klok was bijna niet zichtbaar vanaf de begane grond.

In 1963 werd alles verplaatst naar zijn ligging van nu, waar zich nog een rest van de heuvel bevond en ... de klok was meer zichtbaar!
Door de jaren heen zijn er verschillende processen-verbaal opgemaakt wegens beschadigingen, gelukkig is er nooit iets ergs gebeurd met de klok.

Na deze korte uiteenzetting over de zichtbaarheid van de klok bespreken we onze klok.

Eerst en vooral de technische gegevens :

Gietjaar : 1748

Gieter : geen naam

Men vermoedt dat het Georges Dumery uit Brugge zou zijn. Die was zich in 1744/45 in Brugge komen vestigen. Over het feit dat hij de gieter zou zijn heb ik mijn bedenkingen en dit om het volgende : de tekst is zeer slecht en één letter is zelfs omgekeerd geplaatst, wat op onkunde wijst.

Naam : Ter ere van Maria O.L.Vrouw en der blinde lieden

Toon :

Gewicht : 95 kg (vermoedelijk)

Hoogte : 40 cm

Diameter : 51 cm

Kroon : 12 cm

Ronde schijf als slaghamer aan de buitenzijde van de klok.

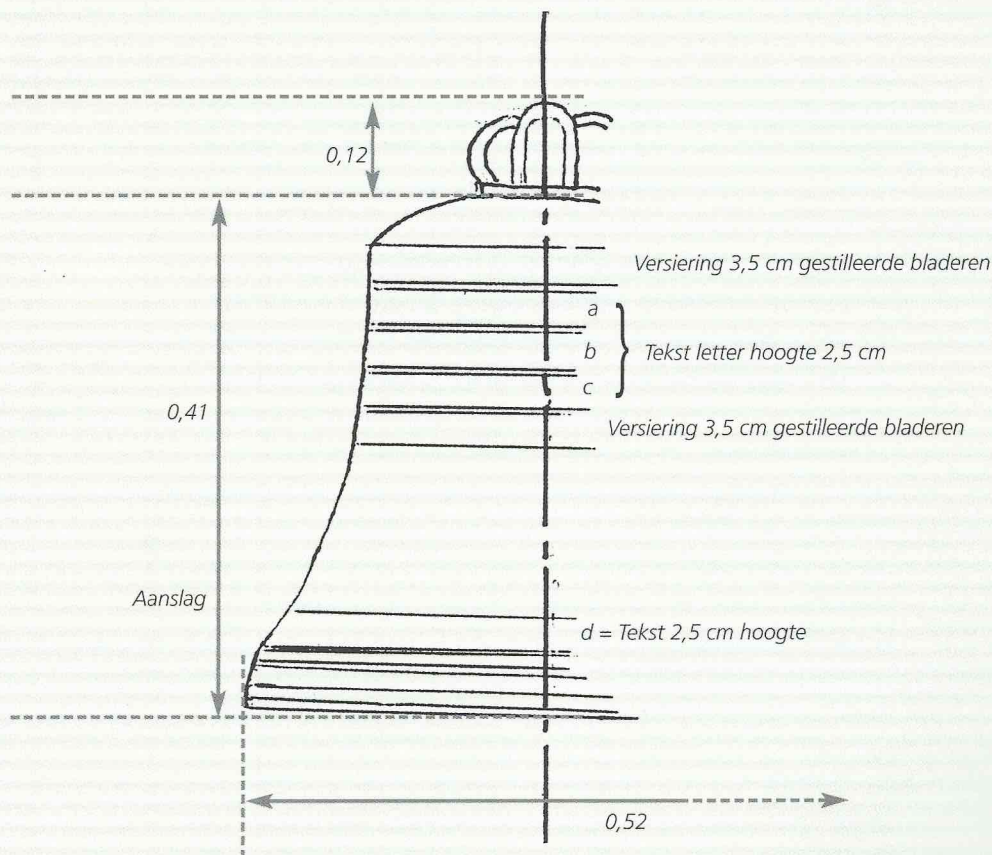
Juiste tekst : in vier lijnen, drie aan de bovenzijde (a, b, c)

en één onder de slagrand (d)

- a) 1748 GHEGOTEN TER EEREN VAN MARIA O.L. VRAUW EN
- b) DER BLENDE LIEDEN MY PE(T)ER IS JOSEPH ADRIAEN LE BAILLY
- c) RIDDER HEERE VAN INGHUEM BURG VAN DE VRYE
- d) MY METER IS VEU MARIA ANNA VAN CALOEN VICO(MT)E DE VOOGHT

Nota : Tussen () is de tekst vrij onleesbaar en aangevuld door mijzelf.

Veul zal waarschijnlijk vrouw zijn. De toestand van de klok is opgenomen in 1996, bij nader bezoek in mei 2000 stelde ik een veel grotere vervuiling vast, waardoor de tekst bijna niet meer leesbaar is.

Wie waren nu die twee personen?

De familie Le Bailly (1218-1844) was afkomstig uit Atrecht en vestigde zich in de tweede helft van de 17^e eeuw in Brugge. In het begin van 1700 kwam in Frankrijk de strijd tegen de vrijmetselarij op gang. Vele personen verlieten dan het land, naar de Nederlanden en Engeland, om aan deze gruwelijke vervolgingen te ontsnappen, waarschijnlijk ook deze familie.

De familie is beter bekend onder haar 19^e-eeuwse naam 'Le Bailly de Tillegem', naar de heerlijkheid Tillegem in Sint-Michiels Brugge die ze door erfenis hebben verworven. Haar leden bekleedden tal van functies in openbare instellingen en in de schepenbanken van Brugge en van het Brugse Vrije. Ze waren door huwelijk eveneens verwant met vele Brugse en andere vooraanstaande families.

JOSEPH ADRIEN LE BAILLY, heer van Ingheum, Ter Linde, later ook van Tillegem (erfenis 07-01-1720) was geboren op 08-12-1692 en is overleden op 18-12-1775.

Was luitenant bij de cavalerie van de Keizer der Oostenrijkse Nederlanden en huzarenkapitein in dienst van Nicolai (Rusland).

Werd schepen van de stad Brugge in 1721, schepen van het Brugse Vrije op 7 maart 1724 (tot 1730).

Vanaf 1718 lid van de Ruitery van St.-Georges.

Lid van de Confrerie van het Heilig Bloed in 1720.

Burgemeester van het Brugse Vrije van 1730 tot 1754 en baljuw voor de westzijde van het Brugse Vrije in vervanging van zijn broer.

Afgevaardigde voor Vlaanderen en algemene ontvanger van het Brugse Vrije van 1754 tot 1774.

Lid in 1743 van de Letterkundige Kring van de Heilige Geest en provoost in 1743 en in 1749.

Baron op 18 juni 1774.

Was zeer goed bevriend met Charles van Lorraine.

Hij had natuurlijk veel vijanden die jaloers waren op zijn macht en moest zich tegen zijn tegenstanders verdedigen. Tijdens zijn verdediging is hij overleden, maar werd gerehabiliteerd op 11 november 1777 ten overstaan van zijn kinderen.

De Le Bailly's zijn verscheidene generaties lang baljuws geweest van het Brugse Vrije.

Hij huwde op 23 oktober 1718 met Marie Charlotte de Schiette de Damhouder, dame van Tillegem en Maerloop, geboren op 10-11-1696 en gestorven op 06 (of 09)-09-1729. Marie Charlotte was de dochter van Jacques de Schiette de Damhouder, (zetelde in het stadsbestuur van Brugge van 1663-1706) en Anne Caroline de Voogt.

Vóór zijn huwelijk met Marie Charlotte stootte Joseph Adrien op veel verzet van haar moeder en voogden om niet achterhaalde redenen. Marie Charlotte trok zich terug in het hospitaal De Potterie van waaruit zij alles in het werk stelde om haar familie te overtuigen.

De familie bleef bij haar weigering en na dagvaardigingen waarop ze niet verschenen, volgde een huwelijkstoelating bij vonnis. De mogelijkheid bestaat dat hij nog steeds tot de vrijmetselaars behoorde.

De pastoor van de Sint-Walburgakerk en die van het hospitaal van De Potterie waren getuigen. Dit huwelijk had plaats op 12-10-1718. Dat deze twee pastoors hun zegen gaven is normaal gezien het standpunt dat de regerende vorst Jozef II innam.

Na de dood van zijn eerste vrouw huwde hij in de Sint-Walburgakerk met Josephine Primitive Beyts, dame van Coverbeke, geboren op 31-10-1708 en overleden op 27-01-1750.

De tweede naam die op de klok vermeld staat is die van :

MARIE-ANNE VAN CALCOEN, dame van d'Erkeghem, geboren op 24-11(of 01)-1720 en gestorven op 11-02-1785.

Huwde op 08-12-1741 met Pierre François Vincent de Vooght, Vicomt, heer van Cruyseecke, Bariseele, Erkegem, Ten Doorne (°.?.-01-1720, + 22-06-1781).

Was o.a. eerste voorzitter van de academie voor schilders in Brugge en ligt begraven in de Sint-Jacobskerk. Ze woonden in het kasteel van Coolkerke.

Hij was eveneens groot baljuw van het Brugse Vrije.

Wat kunnen we uit deze twee namen besluiten ?

De moeder van Joseph Adrien Le Bailly's eerste vrouw heette de Vooght en de man van Marie-Anne Van Calcoen heette eveneens de Vooght. Het eigenlijke familieverband heb ik niet kunnen achterhalen.

Wat we ook niet weten is voor welke gelegenheid men de klok in 1748 heeft laten maken. Er zijn verschillende denkpijpen wat de oorsprong van deze klok betreft :

1. Oostende is zwaar gehavend door beschietingen van het leger van Marlborough. Naar het schijnt zou de hoofdkerk geen klokken meer bezitten en dat zou dus een vervangklok kunnen zijn.
2. Een familielid Jean Baptiste De Vooght is tweemaal burgemeester geweest van de stad Oostende; namelijk van 5 juli 1749 tot 6 maart 1752 en van 17 maart 1755 tot 14 september 1761; hij heeft naar alle waarschijnlijkheid een gunst gevraagd aan zijn oom, die rijk was en lid van het Brugse Vrije. Rond 1748 kan hij ook raadslid van de stad geweest zijn.
3. Ook één of ander klooster zou de mogelijke bezitter geweest zijn van deze klok gezien de tekst "ter ere van Maria O.L. Vrouw en der blinde lieden".
4. Het kan ook een klok geweest zijn voor het raadshuis dat toen ook zonder klok zat om bepaalde berichtgevingen aan de bevolking "konde" te doen.

*Simon IPPEL
Bestuurslid van de
Oostendse
beiaardvereniging
"De Vliegende Klepel"*

De werkelijke reden om deze klok te gieten en deze gift te doen... die moet men gissen. De klok is 252 jaar oud en meteen de oudste klok die Oostende in haar bezit heeft. De erosie door het drukke verkeer en de luchtvervuiling slaat echter toe. Misschien kan het Stadsbestuur overwegen de klok te reinigen en elders ten toon te stellen. Een nieuwe klok kan dan het bloemenuurwerk sieren.